2025/172

29.1.2025 г.

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2025/172 НА СЪВЕТА

от 17 декември 2024 година

относно позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз в рамките на Специализирания комитет по енергетиката, създаден със Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна, по отношение на приемането на препоръка относно подготовката на технически процедури за ефективно използване на междусистемни електропроводи

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 194, параграф 2 във връзка с член 218, параграф 9 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) На 29 април 2021 г. Съветът прие Решение (ЕС) 2021/689 ([1]) за сключването на Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна ([2]) (наричано по-нататък „Споразумението за търговия и сътрудничество“). Споразумението за търговия и сътрудничество влезе в сила на от 1 май 2021 година.

(2) Специализираният комитет по енергетиката (наричан по-нататък „Специализираният комитет“) е създаден по силата на член 8, параграф 1, буква л) от Споразумението за търговия и сътрудничество. Правомощията Специализирания комитет са определени в член 8, параграф 4 от посоченото споразумение.

(3) В съответствие с член 8, параграф 4, буква в) от Споразумението за търговия и сътрудничество по отношение на въпроси, свързани с неговата сфера на компетентност Специализираният комитет разполага с правомощието да приема решения и препоръки по всички въпроси, когато посоченото споразумение или допълващо споразумение предвижда това или за които Съветът за партньорство му е делегирал правомощията си. Съгласно член 10, параграф 2 от Споразумението за търговия и сътрудничество комитетът приема решения и отправя препоръки по взаимно съгласие.

(4) По отношение на договорености за търговия с електроенергия между Съюза и Обединеното кралство в член 312, параграф 1 от Споразумението за търговия и сътрудничество се изисква за разпределяне на преносна способност и управление на претоварването на етапа „ден напред“ Специализираният комитет приоритетно да предприема необходимите стъпки в съответствие с член 317 от посоченото споразумение, за да гарантира, че операторите на преносни системи (ОПС) за електроенергия разработват договорености за определяне на технически процедури в съответствие с приложение 29 към посоченото споразумение в рамките на конкретен график.

(5) По-специално част 1, точка 1 от приложение 29 към Споразумението за търговия и сътрудничество се предвижда разработването на нова процедура за разпределяне на преносна способност по междусистемните електропроводи в пазарния времеви интервал „ден напред“. Тази нова процедура трябва да се основава на концепцията за „нестриктно свързване на пазарите в няколко региона въз основа на обемите“.

(6) На 10 юли 2023 г. ОПС на Съюза и на Обединеното кралство представиха доклад в изпълнение на Препоръка № 1/2023 на Специализирания комитет от 7 февруари 2023 г. ([3]), съгласно която ОПС трябваше да отговорят на редица въпроси във връзка с прилагането на нестриктното свързване на пазарите в няколко региона въз основа на обемите. Този доклад беше допълнен от неофициално становище на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) и на регулаторните органи на Обединеното кралство.

([1]) Решение (ЕС) 2021/689 на Съвета от 29 април 2021 г. за сключването, от името на Съюза, на Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна, и на Споразумението между Европейския съюз и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия относно процедурите за сигурност при обмен и защита на класифицирана информация (ОВ L 149, 30.4.2021 г., стр. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/689/oj).

([2]) ОВ L 149, 30.4.2021 г., стр. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689(1)/oj.

([3]) Препоръка № 1/2023 на Специализирания комитет по енергетика, създаден с член 8, параграф 1, буква л) от Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна, от 7 февруари 2023 година до всяка от страните във връзка с техните искания към операторите на преносни системи за електроенергия с оглед на подготвянето на технически процедури за ефикасно използване на междусистемните електропроводи (ОВ L 61, 27.2.2023 г., стр. 71).

(7) Като се имат предвид заключенията в доклада на ОПС от 10 юли 2023 г., подкрепени от неофициалното становище на ACER и на регулаторните органи на Обединеното кралство, е целесъобразно Специализираният комитет да препоръча на страните по-нататъшни действия.

(8) Специализираният комитет трябва да приеме препоръка относно предприемането на последващи действия или на предстоящо заседание, или чрез писмена процедура след приключване на вътрешните процедури от всяка страна.

(9) Целесъобразно е да бъде определена позицията, която да се заеме от името на Съюза в Специализирания комитет, тъй като препоръката на Специализирания комитет може да окаже решаващо влияние върху съдържанието или начина на прилагане на достиженията на правото на Съюза, по-специално Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията ([4]),

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Специализирания комитет по енергетиката, създаден съгласно член 8, параграф 1, буква л) от Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна, е изложена в проект на препоръка на посочения комитет приложен към настоящото решение.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.

Съставено в Брюксел на 17 декември 2024 година.

За Съвета

Председател

BÓKA J.

([4]) Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1222/oj).

ПРИЛОЖЕНИЕ

ПРЕПОРЪКА № …/2024 НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИЯ КОМИТЕТ ПО ЕНЕРГЕТИКАТА, СЪЗДАДЕН С ЧЛЕН 8, ПАРАГРАФ 1, БУКВА Л) ОТ СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ТЪРГОВИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА АТОМНА ЕНЕРГИЯ, ОТ ЕДНА СТРАНА, И ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО ВЕЛИКОБРИТАНИЯ И СЕВЕРНА ИРЛАНДИЯ, ОТ ДРУГА СТРАНА,

от …

към всяка от страните относно подготвянето на технически процедури за ефикасно използване на междусистемните електропроводи

СПЕЦИАЛИЗИРАНИЯТ КОМИТЕТ ПО ЕНЕРГЕТИКАТА,

като взе предвид Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна ([1]) (наричано по-нататък „Споразумението за търговия и сътрудничество“), и по-специално член 311, параграфи 1 и 2, член 312, параграфи 1 и 2, член 317, параграфи 1, 2 и 3 и приложение 29 към него,

като има предвид, че:

(1) Съгласно член 8, параграф 4, буква а) от Споразумението за търговия и сътрудничество Специализираният комитет по енергетиката (наричан по-нататък „Специализираният комитет“) има правомощията да наблюдава и да прави преглед на прилагането, както и да гарантира правилното функциониране на Споразумението за търговия и сътрудничество в своята сфера на компетентност. Съгласно член 8, параграф 4, буква в) той е оправомощен да приема решения и препоръки по всички въпроси, когато Споразумението за търговия и сътрудничество предвижда това или за които Съветът за партньорство е делегирал правомощията си на Специализирания комитет съгласно член 7, параграф 4, буква е). Съгласно член 329, параграф 3 от Споразумението за търговия и сътрудничество комитетът отправя препоръки, когато е необходимо, за да се гарантира ефективното прилагане на главите от дял VIII, за които той отговаря.

(2) Съгласно член 312, параграф 1 от Споразумението за търговия и сътрудничество Специализираният комитет приоритетно предприема необходимите стъпки в съответствие с член 317, за да гарантира, че операторите на преносни системи (ОПС) разработват договорености за определяне на технически процедури в съответствие с приложение 29 в рамките на конкретен график.

(3) На 7 февруари 2023 г. Специализираният комитет прие препоръка № 1/2023 ([2]), съгласно която на всяка от страните се препоръчва да поиска от своите съответни ОПС да предоставят допълнителната информация, определена в приложение II към посочената препоръка, в срок от пет месеца от датата на искането, отправено от всяка от страните.

(4) Операторите на преносни системи от Европейския съюз (ЕС) и от Обединеното кралство предоставиха тази допълнителна информация на страните в отговор на съответните им искания. Регулаторните органи на ЕС и на Обединеното кралство предоставиха съответно на страните становища във връзка с тази допълнителна информация през юли 2023 г. На заседанието си на 9 ноември 2023 г. Специализираният комитет приветства този важен принос към изпълнението на дял VIII от Споразумението за търговия и сътрудничество.

(5) Операторите на преносни системи и регулаторните органи както в ЕС, така и в Обединеното кралство, установиха значителни рискове от манипулиране на пазара, свързани с подхода, основан на прилагането на регистър за предварителни поръчки, при изпълнението на договореностите за търговия с електроенергия за ден напред, основаващи се на концепцията за нестриктно свързване на пазарите в няколко региона въз основа на обемите (MRLVC).

([1]) ОВ L 149, 30.4.2021 г, стр. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2021/689(1)/oj.

([2]) Препоръка № 1/2023 на Специализирания комитет по енергетика, създаден с член 8, параграф 1, буква л) от Споразумението за търговия и сътрудничество между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, от друга страна, от 7 февруари 2023 година до всяка от страните във връзка с техните искания към операторите на преносни системи за електроенергия с оглед на подготвянето на технически процедури за ефикасно използване на междусистемните електропроводи (ОВ L 61, 27.2.2023 г., стр. 71).

(6) Операторите на преносни системи и регулаторните органи както в ЕС, така и в Обединеното кралство установиха, че потенциалните ползи от подхода, основан на прилагането на регистър за общи поръчки, при MRLVC ще зависят от решаването на редица основни предизвикателства, свързани с модела. Необходима е допълнителна специфична работа за разработването на надежден модел за MRLVC, като се следва подход, основан на прилагането на регистър за общи поръчки, преди да се вземе решение за въвеждането му. Наред с другите изисквания този модел ще трябва да гарантира сигурното и ефикасно функциониране на съответните пазари на едро на електроенергия в ЕС и в Обединеното кралство и да допринася за избягване на компромиси между ефикасността на MRLVC и сигурното и ефикасно функциониране на пазарите на едро на електроенергия в ЕС и в Обединеното кралство. Преди да се вземе решение за въвеждане, ще са необходими също така задълбочени консултации, оценка и изпитване на механизма. Освен това Специализираният комитет отбеляза, че разработването на модела трябва да бъде в съответствие с процеса, посочен в член 312, параграфи 1 и 2 и член 317 от Споразумението за търговия и сътрудничество, и с изискванията, посочени в приложение 29 към него.

(7) Както в анализа на разходите и ползите за 2021 г. (АРП за 2021 г.), така и в допълнителната информация за 2023 г., изготвена от ОПС в ЕС и в Обединеното кралство, се констатира, че ефикасността на MRLVC ще зависи в значителна степен от точността на прогностѝка за нетната позиция в съседна тръжна зона. Необходимо е да се извърши допълнителна специфична работа за разработване и потвърждаване на валидността на концепцията за този прогностик, преди да се вземе решение за неговото въвеждане. Специализираният комитет отбелязва, че в своя доклад ОПС в ЕС и в Обединеното кралство предлагат поетапен подход към разработването на прогностѝка, като се започне с етап на разработване и валидиране на първоначален прототип.

(8) Както ЕС, така и Обединеното кралство имат амбициозни цели за разгръщане на потенциала на енергията от възобновяеми източници в Северно море с цел подобряване на достъпа до енергия на достъпни цени и ускоряване на прехода към неутралност по отношение на климата. Съгласно член 321 от Споразумението за търговия и сътрудничество страните си сътрудничат при разработването на енергията от възобновяеми източници в морето чрез споделяне на най-добри практики и, когато е целесъобразно, чрез улесняване на разработването на конкретни проекти. В своя доклад ОПС в ЕС и в Обединеното кралство изтъкнаха, че за бъдещото развитие на хибридни проекти в морето ще са необходими договорености за търговия с електроенергия, които да подпомагат ефикасното ценообразуване и използване на преносната способност. Специализираният комитет призна, че е необходимо да се обърне допълнително внимание на това да се гарантира, че договореностите за търговия с електроенергия между ЕС и Обединеното кралство подкрепят амбициите на двете страни за бързо развитие на проекти за енергия от възобновяеми източници в Северно море.

(9) В АРП за 2021 г. е определена единна клирингова цена за Великобритания във времевия интервал „ден напред“, която е залегнала като предположение във всички разглеждани варианти на модел на MRLVC. През август 2023 г. Обединеното кралство публикува отговора си на консултацията относно повторното свързване на съответните търгове на Великобритания за трансгранична търговия с ЕС във времевия интервал „ден напред“. От анализа на Обединеното кралство стана ясно, че мнозинството от запитаните подкрепят предложенията, представени в консултацията. Оттогава Обединеното кралство работи съвместно със Специализирания комитет и представи резултатите от консултацията.

(10) С оглед на постигнатия напредък от ОПС досега и на допълнителната информация, предоставена в отговор на приложение II към Препоръка № 1/2023, Специализираният комитет следва да се обърне към страните, за да се гарантира, че ОПС ще пристъпят към следващия етап от работата. Тази работа следва да бъде съсредоточена върху решаването на основните проблеми, свързани с модела, които вече бяха изтъкнати, за да бъдат изпълнени задълженията на Специализирания комитет съгласно член 312, параграф 1 от Споразумението за търговия и сътрудничество.

(11) Специализираният комитет отбеляза, че страните очакват поетапен подход към разработването на технически процедури за MRLVC, като се започне с първоначален етап на валидиране на концепцията. С оглед на констатациите от доклада на ОПС, представен през юли 2023 г., са необходими допълнителни анализи, които следва да бъдат включени в етапа на валидиране на концепцията. По време на първоначалния етап на валидиране на концепцията следва да бъде осигурена информация и подкрепа на разработването на единен набор от проекти на технически процедури за MRLVC в съответствие с член 312, параграф 1 и член 317, параграф 2 от Споразумението за търговия и сътрудничество.

(12) Всяко решение на Специализирания комитет относно въвеждането на технически процедури за решение от вида MRLVC, като се следва подход, основан на прилагането на регистър за общи поръчки, съгласно член 317, параграф 4 от Споразумението за търговия и сътрудничество следва да бъде подкрепено от консултации със заинтересованите страни, надеждни периоди на изпитване и актуализиран анализ на разходите и ползите.

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА,

Член 1

Специализираният комитет признава, че прилагането на регистър за предварителни поръчки не е жизнеспособен подход за по-нататъшно разработване на решение от вида с нестриктно свързване на пазарите в няколко региона въз основа на обемите (MRLVC), и препоръчва страните да не продължават да го следват.

Член 2

Специализираният комитет препоръчва всяка от страните да поиска от съответните си оператори на преносни системи за електроенергия и за Съюза — от Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ЕМОПС-Е), която улеснява работата на ОПС от ЕС, да започнат съвместно първоначален етап на валидиране на концепцията преди изготвянето на единен набор от първоначални проекти на технически процедури за MRLVC в съответствие с приложение 29 към Споразумението за търговия и сътрудничество, заедно с анализ за обосновка, включващ:

а) оптимален оперативен график, в който операциите по MRLVC, единното свързване на пазарите за ден напред в ЕС и договореностите за пазара на електроенергия на едро във Великобритания се съчетават в подход, основан на прилагането на регистър за общи поръчки, обхващащ също оптималните договорености за валидиране и алтернативните (резервни) договорености. Оптималният оперативен график следва да насърчава надеждното и ефикасно използване на междусистемните връзки, като същевременно допринася за свеждането на рисковете за сигурното функциониране на пазарите на електроенергия на едро в ЕС и Обединеното кралство до минимум, като се отчита също възможното развитие на пазара до 2030—2035 г. Оперативните рискове, свързани с този график, както за единното свързване на пазарите за ден напред в ЕС, така и за пазара на електроенергия на едро във Великобритания, следва да бъдат оценени и, доколкото е възможно, количествено определени. В анализа за обосновка следва да бъдат включени няколко варианта на оперативния график, за да се подпомогне определянето и оценката на валидността на оптимален график;

б) проект на тръжна спецификация за прототип на прогностик за нетната позиция в съседна тръжна зона, който следва.

i) да включва подробно описание на изискванията, в т.ч. следното:

— - методиката, която ще се използва (напр. статистическа и/или детерминистична);

— конкретните резултати, които ще се изисква да бъдат получени чрез прогностика;

— как ще бъде интегрирано в прогностика бъдещото развитие на пазара, включително бъдещото въвеждане на нови тръжни зони, било то на сушата или в морето;

— как резултати, получени чрез прогностика, ще бъдат включени в по-широките процеси на MRLVC;

— други ключови изисквания, които евентуално ще бъдат определени при изпълнение на дейностите, описани в буква а) и в член 3.

ii) да бъде придружен от:

— информация за начина на обявяване и управление на търга, включително с оглед на правата на собственост и правата върху интелектуалната собственост;

— подробна разбивка на очакваните срокове и разходи;

— всякакви други относими въпроси, свързани с административните функции, необходими за уреждане на системните взаимозависимости на ЕС и Обединеното кралство при прилагането на решение от вида MRLVC.

Член 3

1. Специализираният комитет препоръчва на страните да поискат от съответните си оператори на преносни системи за електроенергия и за Съюза — от ЕМОПС-Е, която улеснява работата на ОПС от ЕС, да изготвят съвместен доклад за Специализирания комитет, в който да бъдат проучени евентуални пречки пред осъществяването на съвместни и хибридни проекти в морето, които биха могли да възникнат вследствие на съществуващите договорености за търговия или вследствие на MRLVC, както и евентуални специфични промени, които е необходимо да бъдат внесени в съществуващите договорености за търговия, или специфични изисквания по отношение на модела на MRLVC, необходими за осъществяване на ефикасна търговия с електроенергия, която да подпомага изпълнението на съвместни и хибридни проекти в морето.

2. В съвместния доклад на ОПС следва:

а) да бъде проучено въздействието както на съществуващите договорености за търговия, така и на решението от вида MRLVC върху съвместните и хибридните проекти в средносрочен план (в периода 2030—2035 г.), като се обърне специално внимание:

i) на обхвата на прилагане на договореностите за търговия, както и на това дали и как може да бъде засегната ефективността на разпределянето на преносната способност;

ii) на начина, по който тези договорености за търговия биха могли да функционират при пазари с различна структура, по-специално при тръжни зони в морето; и

iii) на това дали може да има достатъчно яснота в икономическата обосновка на инвестициите в инфраструктура,

б) да се вземат предвид:

i) естеството и мащабът на възможното развитие на инфраструктурата за енергия от възобновяеми източници в Северно море в средносрочен план, включително възможни хибридни междусистемни връзки, енергийни острови, сложнозатворени електроенергийни мрежи и електролизьори в морето;

ii) възможни механизми за ценообразуване;

iii) допълващата се роля на договореностите за форуърдна търговия и търговия в рамките на деня;

iv) въздействието върху точността на прогнозите за съседна тръжна зона; и

v) евентуални специфични корекции, които може да са необходими в характеристиките на замисъла на тези договорености за търговия, в рамките на общите им ограничения, за да се подпомогне предприемането на действия във връзка с установените пречки и/или изисквания при разработването и изпълнението на съвместни и хибридни проекти в морето с цел да се осигурят ефикасни договорености за търговия.

Член 4

Дейностите, препоръчани в членове 2 и 3, следва да се осъществяват с редовен надзор и принос от страните. За тях може да е необходимо също така взаимодействие на ОПС с по-широк кръг заинтересовани страни, които могат да включват регулатори, номинирани оператори на пазара на електроенергия/ електроенергийни борси и представители на академичните среди.

Член 5

Специализираният комитет препоръчва на страните да координират комуникацията си по отношение на членове 2 и 3 със съответните си оператори на преносни системи за електроенергия и за Съюза — с ЕМОПС-Е, която улеснява работата на ОПС от ЕС, и да поискат те да изпълнят дейностите, посочени във въпросните членове, в срок от 11 месеца от приемането на настоящата препоръка.

Член 6

Специализираният комитет препоръчва на страните да поискат от съответните си оператори на преносни системи за електроенергия и за Съюза — от ЕМОПС-Е, която улеснява работата на ОПС от ЕС, да потърсят неофициално становище от националните енергийни регулатори на Обединеното кралство и от ACER относно извършената от тях работа по отношение на член 2 и член 3, което да бъде предоставено в рамките на един месец след представянето на съвместния доклад на ОПС.

Съставено в … на

За Специализирания комитет по енергетика

Съпредседатели